

13541

శ్రీ రత్న

ఆనందాంధ్ర వ శతకము

కృష్ణాజిల్లా యేలూరు తాలూకా

ఖిల్డిక, నీతారామవర వాస్తవ్యులగు

గన్నవరపు వెంకటరాయకవి

వి ర చి త ము.

96 నం 580
2000-96 99

వీలూరు, మంజువాణిముద్రాక్షరశాలయందు,

ముద్రింపఁబడి ప్రచురింపఁబడియె.

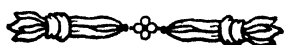
1924.

00000000

శ్రీ రస్తు.

ఆపద్భంధవ శతకము.

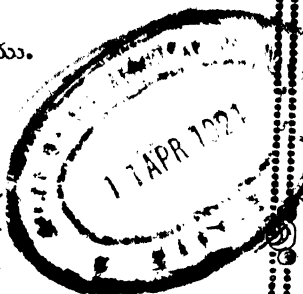

కృష్ణాజ్ఞా యేలూరు తాలూకా.

ఖండీక, సీతారామవర వాస్తవ్యులగు

గన్నవరపు వెంకటరాయకవి

విరచితము.

ఏలూరు, మంజువాణీముద్రాక్షరశాలయందు,

ముద్రింపఁబడి ప్రచురింపఁబడియె.

1924.

ప్రీతి క .

అయ్యా,

బుధవరేణ్యులారా!

నేనేవిద్యయందు నారితేరని జనుండనగుటంజేసి నా
తోచినకొలంది భక్తిజ్ఞాననైరాగ్యంబుల కిరవగు నీశతకమును
వ్రాసినాడ. చదువరులకిందు తప్పలు దొరకకపోవు. ఒప్పులనే
గ్రహింపుడు. ఈ శతకము నొనర్చుటకు గల కారణమిక్రింది
పద్యములతో విశదపరచుకొనుచున్నాడను.

సీ. శ్రీరాఘవాన్వయ • సింధునుధాంశుండు

వేంకటపతిరాజు • వీరుండలరు

నామహితుని పుత్రుని • దైవరంగక్షితి

పాలరత్నము గుంటు • పల్లరాజ్య

ధనుడు శ్రీవీరప్ర • తాపకోర్కొండహం

వీరవేంకట లక్ష్మి • నారసింహ

నారాయణాభిఖ్య • నరవదత్తమా

తాబుకాదారిని • తగధరించి

దాహిత్రుడై క్షితి • దైన్యంబుబోవాడి

పుత్రులతోపాటు • పూన్కిత్రుజల

తే గీ. పాలసము జేయతలితండ్రి • బహుళముదము

గదుర రంగావనీశుండు • గణనకైక్కు

రంగ దరిధంగ సంగతోత్తంగకీర్తి

సద్బుధాలోక సన్మాన • సప్రసక్తి.

సీ. రంగావసీశుండు ♦ రాజు పోతేపల్లి

పాలనంబొనరించు ♦ బ్రౌఢి మిగుల

పరగనాయోగికి ♦ గరిణంబునై యున్కి

జనితి జమాబందీ ♦ జరుపుటకును

లటపటిమల్లకు ♦ లాభిచంద్రుండు శ్రీ

అంజనేయుండువి ♦ ద్యా చణుండు

హెడ్కులెత్తరు ముస ♦ దీనాదు పద్మమల్

జరిచూచి వేంకట ♦ కవివరేణ్య

గీ. మృదులమధురోక్తలను రచి ♦ యింపు శతక

మొకటి భక్తజనాభికి ♦ మోక్షకాంక్ష

జ్ఞానైరాగ్య భక్తులు ♦ కలుగునట్లు

లని వచించెను సాదరా ♦ యత్తుడగుచు.

చ. అడిమొడలా రవే శుభయి ♦ నంచిత భక్తిజనింప సత్సభా

మృదుమధురోక్తి లాలిత ♦ సమేతముమంజుల కంబజాలస

మృదభిసంసారభాన్వితము ♦ మానితభక్తజనానుమోదముం

బాదలెడునట్టి సచ్చరిత ♦ మొక్కటి నేలచియింపగూడజే

చ. అని కృతనిశ్చయండనయి ♦ యాడె మొప్ప ననంతచిన్మయా

ఘనకరణభరణివరి ♦ కామితభక్త పరాయణఘనా

ఘననిభ నీలదేహవరి ♦ గర్విసుంద్రిపదాహదోహదా

నినిలదళవతానసువి ♦ వేడిధనయని మృక్తివేడికి

తె, గీ. శతకమును స వధానతజదువగిరిని

అడగితయవి న్నె ననుజూచి ♦ యాదరించి

పిల్చి మ్రణమూల్యంబు ♦ ప్రియముననిడె

పరిమితుడు రంగరాట్ ♦ ప్రభువరుండు.

శ్రీరస్తు.

అనిష్టుమస్తు.

శ్రీశారదాంబామైనమః.

ఆ ప ద్మాంధ వ శ త క ము.

శా. శ్రీలక్ష్మీ సుమనోజ్జబంధర జ ము • శ్రీరవ్య సస్మదిరా
నీలాభ్రప్రతిమాన మంగళతనూ • నిస్తుల్య సౌందర్య స
ల్లిలాకల్పిత పద్మకాండనికరా • లేఖా సురానీంద్రది
క్వాతాఘాద్య చరాచరాఖల ధరా • పద్మాంధవా శ్రీధవా.

మ. అనఘాయన్నిటవ్యధుకాదవ్యిమమునీ • మూరంధముల్మేనుజీ
వనమానత్య పరాజ్ఞుఖంబికమ నా • భావంబునీ పాదనీ
వనమాచేదు సమీకరింపదెపుడే • ప్లాన్లున్నవో జన్మపా
వనమాధారమ వీవెగాదలంతునా • పద్మాంధవా శ్రీధవా.

మ. అపుగా యెవ్వకనేమికారణము ని • ట్టాకాంక్షయేగీక పు
ట్టుపుగల్గెన్నిక నెంతకాలమిది యెట్లొలినమా మూగమం
చపథానమ్ముగఁ జర్చనీయ తుదిదు • స్సానంబురాచిత్తమీ
పవమానాంధకయాన లేల్పగఁజె! యా! 3

మ. సతులాపుల్ సుతులాదిగాగునీ • సంసారపాథోధిని
సతతమ్ముంచు దలంచునంఘ సమనీ • సాన్నిధ్యముజేర్చుది
వ్యతరంబై యసమానమైయలరు ధ • సృష్టానదృష్టిందయా
పరనాకిమ్ము సదాజూహారులికనా • ప॥ ౪

మ. అవతార ప్రథితావిరోధ్యం నిరా + ధారాభయప్రాభవా
నవపుష్ప ప్రకలైకికోరికమిళ + న్నానాఫలానీక సం
భవనాకార సుదృష్టిమా నిరుపమా + భవ్యప్రతాపక్రమా
భవదారాధనమానజాలనిక నాప|| ౫

మ. సకలాధారుడ ప్రమేయుడ వస + చ్చార్త నిర్మూలనై
కకళాపాదగుడించు నిన్నెటిగియ్ + కాసంత నీధ్యానమో
యశలంకాత్మయొనర్పజొప్పడదునా + హాబుద్ధిమాంద్యంబునీ
వ కదా దుల్పగలాడ వెల్లపుడు నాప|| ౬

మ. కవిత శక్తియశాస్త్రభక్తియనుసంభ్రాంత్యాధికోద్యుక్తియున్
సవిశేషంబగు ధారణావసతి స + త్సాంగత్య సంపత్తియ్
యవినీతుల్ సుతులొక్క పోల్కిగనుట + న్నానై మహాభక్తియ్
భవుకం బంధ్రుతదాప్తినాకిమమ్|| యా|| ౭

మ. భవరత్నాకరమీద జాలనెటుల + బాల్పొదు నాబుద్ధి త
ద్విసరంబేమొ యపరిసంస్మరియొనా + విజ్ఞానహీనంబా కా
లవశంబోగనుగొందు నెవ్వధినిక + ల్లల్ గవునీమోలఁబో
వవయా తావక నామముందలతు నాప|| ౮

మ. కరుణాసాంద్రుడవంచు చెప్పకెనునీ + కార్యావళుల్ సెప్పెడున్
గిరికేలక ధరియింప శక్తుడడలెన్ + కీర్తుల్ దిశాంతంబులన్
వరలెన్ ఘోరిజలగ్రహంబు విరుగన్ + వర్ధిల్లెనాగంబుదా
పరమా సన్ననఘాత్ముఁడేయగదె || యాప|| ౯

మ. అపచారంబులోనర్చినాడననుమా + యయాదయంబాడవే
జవహోమప్రత దానధర్మములనే + సాంతమ్ముగాఁజేసి నా
నువయోజాక్షయటంచు దెల్పుదునొమా + నోజ్జత్వమొప్పారనే
తపముల్ కేసితిసంచు దెల్పుదునొవా + దంబేలనన్ బ్రోవగా
బ్రవదంబొప్పగ వేడుకొందునను నాప|| ౧౦

శా. కోపాధస్యముచేతనో తెలియకో • ఘోరంబులెన్నెనిమో
లోపంబుల్ బచరించియుందునుగదా • లుస్తంజులందొచ్చి నీ
దావుంజేర్చుముజన్మకర్మముల సం • తాపంబులేకుండ నీ
ప్రాపుంజేరెద పాపముల్దొలచు నాప॥ ౧౧

శా. ఆర్తుంజ్ఞానపుడేనినుండలచువాం • చార్థప్రమాదాత్ముడై
కర్తవ్యేననిహంకరించుపటువి • ఖ్యాతీడితోన్నాదుడై
మర్త్యుండివిధినెంచుస్పష్టిరచనా • మార్గంబునకమగ్నుడై
వర్తిల్లవలెగాదెనీవలన నాప॥ ౧౨

మ. బలుకార్యంబులొనర్చువేళల సదా • భావంబునీపాలుగా
వలెనంచుకగురిగూర్చికాలమునునె • వ్యాడిట్లుబోజూచునో
నిలనాధన్యనకీజగంబుకలయే • నిమ్మాడ్కియోజంపనా
వల నీవారెడె యాతఁడిపుగదయాప॥ ౧౩

శా. కోపంబింతయులేకనాపయిక్ష్మా • కూపార! కాపాదుమా
లోపంబెంతయుజేయలేదననెటా • లోగొన్నునీవాడనా
దాపింతేనియుగానరాదుతెనుపుకా • దాత్పర్యమర్పించితికా
పాపంబుల్మమియించుమాత్రి హరయాప॥ ౧౪

మ. కరుణకవారునముల్ ధనాధికములుకా • కారితాసమూ
[హంబులుకా
సరదంబుల్ స్ఫురదంబరా భరణముల్ • నానావనోద్యా
[నముల్

గిరులుకా మిత్రులు బంధుగుల్ వృధలునికా • గీర్తింపలే
పరమాత్మా! యవినివృథాపధులె యాప॥ [కున్నచో] ౧౫

మ. పరవిజ్ఞానులునత్కళాప్రవరులుకా • వాణీశులున్నీశులున్
నరులుకా కిన్నరులుకా గుణగుణులునె • న్నంలేనిబ్ర
[హ్మత్వగుం

దర్శిరూపుల్ పరికింపని వెకదని ♦ ధ్వాత్రిన్ మహానాట్యమీ
వరయంజనా పెదుగాడె విస్మయతనాప॥ ౧౬

మ. గరుడారూఢునిగాగజాత్రిహరుగా ♦ కందర్పసంహరుగా
సరసీజోద్భవుగాపరాత్పరునిగా ♦ సత్కార్యవర్ధిష్ఠుగా
సురవాసిభుగాగణింతును పరే ♦ శున్నిత్యసామ్రామ్యహృ
త్పవర్తిన్ గనలేక చంచలతనాప॥ ౧౭

మ. ఉదయాద్యస్తమయాంతమన్మిగులనే ♦ యోజంబ్రవర్తిం
[తునో

సదయాయయ్యవి నీపరంబొసంగనీ ♦ సద్బుద్ధినాకీయ వే
డెద నావన్న శరణ్యసద్విరుదమీ ♦ జేసీకునిక్కింబు దా
ప దయాబ్ధీ తరమే వరంబొసగుమాప॥ ౧౮

మ. శతకంబురచియింపగాగడగితి ♦ సాగించు నీయుద్యమం
బతిదుర్లంఘ్యమటంచు దోచు హృదిదా ♦ ర్భల్యంబు బో
కార్చిమం

జుతరాచ్చత్రిదశాపగాలహరి వి ♦ స్ఫూర్తి స్ఫూరద్భంగ స
త్వతరంబౌ కవితాప్రసక్తి నిమమాప॥ ౧౯

మ. గవిజేజంబొసంగు సుభాకరుడు తో ♦ కంబొప్ప చల్లంజనం
బు విధిళాదులుస్వస్వకార్య కరణాభ్యుత్సాహతృపంచభూ
త వితానం బతిసుప్రధానతకునబ్దంబుల్ పయఃపూర్తికి
భవదాజ్ఞాపరతంతుగ్రై నడతురాప॥ ౨౦

మ. అవిచార్యంబజమప్రతర్క్యమజరం ♦ బానందసంధామృతం
బవిరాళం బతిసంప్రపంబఘహారం ♦ బవ్యాజమాళాసితం
బవలీలోద్యమసంభృతంబతిశయంబచ్చంబనిర్వాచ్యమో
భవదుఃఖాపహనీమహా మహిమమాప॥ ౨౧

మ. సుఖమోకష్టమొకఁడుకలఁబొనున మాశుభ్రాచ్యక్తీ కీడ్యమో
యశిలాత్మాభవదీయసత్కరుణ వాఙ్మనాకారంబుని నా
ముఖనిర్మలదీప్తవృత్త సంతతుల సఁగి మోదించి బల్కింతుగా
ఁగిరాధప్రదనెట్లు బోలెదవా. ఆ. ప. ౨౨

శా. ఏశాస్త్రంబు బ్రశంసకీసియెఱుగఁగఁగె నెట్లునిన్నెంతునో
యీశా! కానుచు లేనినిర్ధనుడ కోటిశుండ నన్నట్లునో
యాశాభూషణముల్ బ్రహ్మస్యముఁకు న్నా వాలమాహావవి
భింశానమృచిగొన్న లీగ దెమహాప. ౨౩

మ. విమలాభేంద్రుని సుగ్రాహిణిదహారావిప్రాంసిహరిన
త్సుమరాభాభిసురీతుకవికరశేయో త్ఫుల్లశుభ్రాబ్జశీ
తమయాభాధరానిచాన కగనిఁ ద్రుఁద్రేంద్రనాగాధిశో
పమనత్కిన్ దిగంతరాళ. పరమాప. ౨౪

శా. వన్యాహరిమలిచ్చయించియటవిన్ వర్తించిన శాంతులై
ధాన్యాహరిముహూహరించిగృహకృత్యవాసులై యుండిన
యాన్యారాధనమాని ప్రత్యక్షమునిఁన్నధికంచి నంజాలున
న్మాన్యాధిక్యత నాతఁడొందునిలనాప. ౨౫

మ. కనిసోషించుమదంబ విద్యయుసుధీగాంభీర్యతల్ దెల్పువా
జ్జనహావీడని ప్రేమబంధువుల పంజ్జకాలోర మండెల్లెడ
ననయోద్యోజిజరింప వారియెడ విశ్వాసంబు సంభంపనీ
వనయంబుగ దగురామమాయవే మహాప. ౨౬

మ. గురువున్ తల్లియుదండ్రయిన్ హితముజేఁగూర్చిన్ సుబంధుం
[డనన్
సురముఖ్యుండవు చంద్రుఁడీవే హరి నిఁస్తుల్యప్రహారాశియో
పరమాత్మా! కరుణాబుధీయనుచు నిఁమ్మప్రవృత్తిన్ పరా
త్పరునిన్ వేడితి దీనబంధుపరమాప. ౨౭

మ. పరయజ్ఞంబులదేవతావరుల శ్రేవన్ బంచయజ్ఞంబులన్
పరవిన్ మానుషయజ్ఞమల్ నొనఁగుపన్ సాయమ్మునద్వీరనం
పు రయమ్ము నికజన్మోర్మనిధనంబున్ నైమ్మివిద్యత్కథా
పరతత్వాదిగుణమ్ములిమ్ము పరమాప॥ ౨౮

శా. అంధుండగ్ని కణంబుద్రోక్కివనటన్ శాశోశమున్ జెందునే
సంధింబ్రాప్తసులోచనుండు దహనున్ శాల్యన్నపక్వార్థియై
బంధించున్ గదనెట్టివారికటులన్ బ్రత్యక్షమానస్వినం
బంధజ్ఞుండవు వీతబంధుండవు నాప॥ ౨౯

శా. శ్రేష్ఠస్మాపునురాత్రులున్ బవలు నిర్మితాదికాలంబులన్
రాపింజేనియ లేకనిన్ సతము నాఁరాధించుసన్మాన్యులే
బోపంబుల్ దిగనాడి ధన్యతమునిన్ బోగొంచుకీర్తింపరే
పాపారణ్యకనద్దవానల మహాప॥ ౩౦

మ. నిగమాంతః ప్రథితానిరామయరతానిరావ్యజభక్తుతా
నగరాట్ సంభృతసుప్రతానయయుతానానావనీపాన్వితా
జగదారాధితసాధువాదవిహితాజన్మాంతసంవక్షకా
భగవంతా! యథుహంత శాంతికలితాప॥ ౩౧

మ. నిగతానందసురప్రకల్పిత సుఖానీకామృతాధారకా
మరణాహుభజనప్రమాద మదిరోన్మత్తాతిదుర్లభ్య స
ద్విరదానప్రకరాతిమానిత విధాన్ధాన్వినండసల్లభ్యస
త్పరమార్గానుచరప్రధాన పరమాప॥ ౩౨

మ. పరదానవ్రతమంత్రతంత్రవిద సర్వాధారబృందారకా
దరదామోదఃఖేదమోదసమశ్రీదావేదమోదప్రతా
కరతాక్షిణ్యగుణాధికా పదహరాకంజోద్భవాదిస్తుతా
పరదారాధిక పరప్రబంధసరతాప॥ ౩౩

మ. మునుజన్మంబులనెన్ని నేగడపిరిన్ ముందెన్ని జన్మంబుల
నొ నయాశేవిషయానురాగఁగెత్తినై ముంటిన్ యజంబాకటన్
జనిమేత్పిన్ బాడునూత బడునోజన్ సంస్మృతిన్ మగ్నమై
వనటన్ జెందితిహ స్తమూతనిడుమాప॥ 38

మ. ఉనురుల్ పోయెడిదాఁకఁగి తనువుకా మోద్యోగభోగ బులక
వినువుంజెందిదు సృష్టితత్త్వమును నేవేళం దలంపంగ బో
దు సుమానుఁడగురుండుగాజనులు విఘ్నకంబులఁజూడకా
పనువుల్ వోలె చరిత్రు లోకమున నాపద్బాంధవా.

మ. ఒకడో పెక్కురొనిర్గుణం బగుణమో యూహించు
చచ్చానమో

సకలమ్మాది మహాప్రమేయ పరమస్వాధిష్ఠితబ్రహ్మమో
శుకప్రహ్లాద పరాశరి ప్రముఖసుశ్లోకుల్ నిన్కజెప్పతా
వక నామస్మరణంబు కేతునిక నాప॥ 39

శా. ఇలపై బాల్యమునందునాడి, పరువంబీడ్వంగ నీలోలుడై
గల కొమార్మునక కటుంబపరశకాగలంబుబోనాడ నే
వలసం వృద్ధగువేళనికడలచు నబ్బా! దుష్కరంబీవిధిక
ధలితాంశంబు గనంగలెట్టులిస నాప॥ 32

మ. కలుముల్ గోరను కాంతులక బడనునేఁగ్రాసంబదోషంబుగా
నిలనిప్పింతువో చానసంతసిలెడక నీపాపెగాంక్షింతు నా
తెలివిన్ దేటలుహెచ్చువెంటియెగ్గపాద్యప్తినగటాక్షించినా
వలసన్ దోషములున్న సైపదగు నాప॥ 33

శా. నేనీకార్యము నిర్వహించితినినే నేకార్యధుర్యుండ నా
కేనాడున్ పరులేనహయమును నొక్కింతైన జేయంగ లే
దే నేనీధనధాన్య సంపదల సర్థింగూర్చినా సంచనన్
వానిన్ బాలునిగా నెఱుంగుదగు నాప॥ 34

శా. కానెవ్వండా తనూబల బెదటకో • ధన్యత్వ మేజాడనో
తోనేనేరునొక్కరుండైన తో • డ్దోదేహమగ్నినలయం
బానేమయ్యెనొతానుదీనునుచు బానిసాపాయముబాపిగో
పనమా దానిసెఱుంగ జేయుమిల నాప • ౪౦

శా. ఎంత దాక తివాంఘ్రి పద్మములనె • న్నే పాల్లువాటిల్లినన్
చింతింప బనిబూయిపావనుషుశ్రీ • లందు దుష్ప్రతిమై
పంతంబుల్ పచరించు మూఢుమనిరా • పాయంబు పొందించునా
నంతైన విధిదాటనేరె తరమా ప॥ ౪౧

మ. అణువుల జీవులు బ్రహ్మమున మొదలుగా • నున్నాయి
పాణిబల్ సదా

తన పాణింబు బలెన్ యహింసయె మహా • ధన్యులనక బ్రహ్మ
త్యనుగుణ్యంబుగ నావ్రవర్తనముది • ద్దగ్గోరనానయ్య నీ
వసుమానింపక నన్ను నేలుకొనుమా ప॥ ౪౨

మ. తనవారున్ బెరవారునాకను యథా • ధక్షానతత్వజ్ఞుడై
కనుసర్వంబునునొక్కటేవిధముగాగన్ నిష్ప్రహత్యంబుచే
తనుసత్యంవదయించు బుక్కుశ్రతులా • ధారంబుగాబూని పా
వనతన్ వర్తిలనట్లుచేయు మధవాప॥ ౪౩

మ. నిరుపేదస్వమునన్ గృహించుతరి నె • నేనిన్ పరాధాపహ
ర్యరతిన్ జండక దాత్రిశుద్ధి నొరుల • న్నారీతిబోధించుచున్
విరతిన్ బూనినసత్ప్రవర్తనము నె • వేదోన్ బుధాన్లువమా
పరమాస్త్రేయ విధిన్ ననుకనడపుమాప॥ ౪౪

శా. ఆజన్మాంతము బ్రహ్మచర్యము సర • ణ్యావాససంసర్గము
తేజంబొప్పగృహస్థధర్మమును బ • త్నిపుత్రసంయుతుడై
యోజన్ సల్పుట బ్రహ్మచర్యమునకున్ • నొప్పారుధర్మంబుల
వ్యాజప్రక్రియ బూరసాయంపడుమాప॥ ౪౫

శా. సంవర్తాభిని నిద్రజెందు నజనాఃస్యాధీనమాసచ్చతుల్
చేవ సోమకదానవుండుగొనుచో • తేజేలపెద్దయ్యవా
లేవంక గనలేకనండ ననురు • న్నేపూడ్చుశుక్తుధ్వ
ప్రావీణ్యాన్మకమత్స్వరూపధర॥

మ. దనుజుల్ నిర్జరులభిమంధము మం • ధానంబుగావాసుకి
భుజుజ్జ్వలెపన్నతన్మృతనత • గంభీరవార్ధిముని
గినతై లేంద్రమనెత్తిస్మక్కి న నురిల్ • గీర్తింపవీయూషమీ
వనయాధామ కూర్మరూప॥

మ. అననికాబాపగజట్టుహేమకళిపుం డ • వాన్ధిలోడాగినన్
జవమున్ జూప ఛలమ్మదోప నిలకన్ • సంతోషమున్

[గూర్చుచూ
డవమూర్తిన్ పిశితాశనుంబాదివి లో • డన్ ద్రుంపగాలేదెన
త్సవస్థాదివరాహరూప పరమాప॥

మ. చటుల్ గోగ్రహతిభాప్రచండిమనయ • స్తంభంబదంభంబునన్
ఫలుఫల్ ఫట్టనగ బగల్చివెనడిం • భద్రోహినిన్ బ్రస్ఫుట
త్పటుసంప్రాప్తిఖరాహతికటకట • బంచత్వముందించిన
దృటునిక బోచు నృసింహరూపపరమాప॥

మ. త్రిదశేంద్రుల్ దితిక శుగ్రవకంఠముం • దీభూతులై చిక్కి త్వ
త్పదపద్మంబులవ్రాలశాంతమనవై • దాక్షిణ్యసంధాయువై
మదిరఃజిల్లగనబ్బలీంద్రుడెవక బ్ర • హ్మాండమున్నించునే
ర్పదినీచేతిదెహిచ్ఛరూప పరమాప॥

మ. అపరూపంపునుపుత్రుడై ధశరథుం • దధాన్ గియైసీతయు
జమీ డేరిమనీంద్రులక పరసతీ • శాపగ్నిపౌలస్త్యదు
కృపకర్ణంబయివానగల్ వరముచేగీర్తించిరేవారు నీ
వ పరిబ్రహ్మపు కామతారకమహాప॥

మ. పరశుగోలధరించిరాజవితతిగ • బల్మారుఖండించి త
చ్చిరనిర్మలక్రమరక్తధారుల పితృ • శ్రేయాప్తికై తర్కాన
వరుసగా తేసి తదుత్తమాంగతతి నో • పానాశి నాకాధ్వమై
బరగింపగా భృగురామరూపధరావ. ౫౨

మ. తనరక్షోహిణి గర్భశుప్తివరము • క్రా ఫల్యతగా రేవతి
ఘనసాధ్వీవరియించి కృష్ణసనుజా • గాబేర్మిలాలించిలో
డనదుర్భాగగా చరప్రలంబముఖరా • డంబంబుబోకాచినా
వనయంబుకొ బలరామరూపవరమా. ౫౩

మ. జగమందంతట జీవహింసయన వీ • సంబై న శంకింపక
నిగమోక్తకతుజాలముల్ నడచుచో నీవంతయుగావ క్తవై
తగదీహింసయటంచు దెల్పి జగమం • తంద్రిప్పి బోధించితి
వ గురూత్తంసమబుధరూప. ౫౪

శ్రతికన్యాన్నములమ్మిసత్కులవిధుల్ • శూన్యంబుగాతధ్యమున్
మతిసంధింపక దేవభూసురవరా • మ్నాయమ్ములన్ దోచిదుః
ఖతమందై కమదుర్నిరీక్షమగు లో • కంబుధరింపగా న్నిలా
వతిచైపుట్టెను కల్పిరూపధరయా॥ ౫౫

మ. వసుధాభారవివారణాఢ్యముగదు • రైవదగ్యలోకంబు లిం
పెసంగింపగా సమయించిగోపతతిగో • పీవర్గగోసంతతో
ల్లననంబుల్ సమకూర్చి యుద్ధవవరా • హ్లాదంబు గావించితి
వ సుహృద్భాంధవ కృష్ణరూపధరావ॥ ౫౬

మ. అపరిచ్ఛిన్నమనంతమవ్యయమునై • యాద్యంతరాహిత్యమై
యవమింపగా బహుదుష్కరంబగుచుది • వ్యోరుప్రభామూలమై
సుఖలావాప్తినుపర్యభూజమయిని • స్తుల్య ప్రభోద్దామస
త్వసభాభ్యం చిత్రధామమై యలరుదావ॥ ౫౭

మ. కలదానిగలయొట్లుజూతమనగా • గాన్పించదామోగమెం
డులతోలేనిదియున్న యొట్టులుగనే • దోపించునీకై వశుల
దెలియక వేరుగదామహామహులునీ • దేగా దెయ్యామాయనీ
వలనకదానినెరుంగబోలుగద అప॥ ౫౮

మ. జ్వరితార్తుండెటుబాధనోవునిక నేవోచ్చావృత్తి నెన్నండుగా
లరుగంద్రిమ్మరువాడనంచు మడిఁడిల్లంబోవునా చొప్పునక
నిరతంబుక భవరుగ్మృతకబడలితిగ • నీపాపునందెప్పుడుగా
పరగకవర్తిల నాజ్ఞనీగదె మహా ప॥ ౫౯

మ. కనురెప్పకనిశునంతలోనహహయఁక్కంజోద్భవ సృష్టియం
దుననంతబగు జీవులుదృవిలి యెఁదుకమ్రగు వర్ణంపగా
ననయంబేరికి సెక్కెమా యభవ నా • కత్యద్భుతంచిద్ది పా
వనమ్మా నీ దెలుపంగబూను మదియా ప॥ ౬౦

శా. కప్పండాల్ దొరమాయలోబడిబలా • కై దండ కాన్పించకన్
ముప్పంజెందితి నీపణత్రయ విధిగ • మోసంబువాటిల్లెనో
చెప్పంజూడ వినంగరాని పరిమ • శ్రేయాన్వితావేగ నీ
వప్పంసీరిచి తెప్పదేల్పుమిక నాప॥ ౬౧

శా. పాలున్నీరును గురైతింగి జలముగా • వర్జించిక్షీరంబుదా
నలగోలంగల హంసవోలెనినుమా యాకృష్టసంబంధునన్
దిలకింపం దలపెట్టుమానవుడు చా • నుత్తీర్ణ జన్మంబు కే
వలుడతండిల సంస్మృతరుణుడా ప॥ ౬౨

మ. కొరిగానట్టి ప్రవృత్తులకమరగియొగ్గులగ్గు యోజించకన్
కరుణాభండగునిక స్మరింపకవ్యధల్ • గాంక్షింపకేవచ్చువో
నిరతంబుక మదిగుందుచుండువరుల • న్నీ వెన్నడుంజూడనో
పరుడామూఢులు నిన్దనంగలరె యాప॥ ౬౩

మ. గురుమంత్రంబను కీలకమ్ములను యంకురేగ్ని సంవీరిమై
 తురగజావునుపుట్టుకల్ విపులభా • వంబందు సంవీధమై
 వరదైరాగ్యము దాఱిజూపగను ది • వ్యజ్ఞాన సంధానడై
 వరిల్ న్నివదపద్మసేవగన నాప॥ ౬౪

మ. కలుగుంగదె సమస్తస్పష్టియను ది • కల్కలానవద్యంబుగా
 కలుగుంగదె చరాచరింబు జగతీ • కల్యాణసంధాయయై
 జ్వలియించు గదయీసమస్తముననిచ్చామాత్రమైదేవనీ
 వరిల్ న్నిన్నుభవాభిదేల్చుమిక నాప॥ ౬౫

మ. శమజిజ్ఞాస ముదమ్ము నజ్ఞనప్రసం • సల్ జూడ నీనాంబుగు
 క్రమమొప్పు ఫణిహరులై తనరిరోగమ్య ప్రభూ సీను సా!
 ధమ నందు యవలీలవారిగడువ • ధన్యున్నినుంజేర దా
 పముతో మ్రొక్కితివేగు మాన్చికోనుమా ప॥ ౬౬

మ. లకటాపెక్క భవంబులంబడసియా • యాసంబువృద్ధశ్వము
 వికలత్విమ్మును జెందినాడొక నీ • వేదిక్కుగా పారిమా
 ధిక సంపత్తికి హేతుభూతమగు సంధిన్ జ్ఞానముంగూర్చి గా
 వకయున్న ననుజోచువారలెవరాప. ౬౭

మ. వలదీసాఖ్యమదుఃఖమ • జనసమేనంకిత్రతుల్ తుత్పిపా
 సలును గా వికనింద్రియంబులుమన • సానిమిధ్యబుధ్యాత్మకం
 బిలబ్రహ్మంబయితాదలిరైగనుమీ • విన్నింటికాధారమై
 పలుకలేని జనాద్దవాహ్వయమహాప. ౬౮

మ. శరిణార్థి ధరణీశతాంగనుతనీ • సామర్థ్యమేమందు ధీ
 శరభుల్ యోగులకై నదుల్లభమెదు • సానిధ్యంబె కాదేరి
 వరిమా సత్తపముల్ బొనర్పగతమి • భృంగిబ్రవర్తించునో
 పరిమామ్నాయవిదా సదాత్మకమహాప. ౬౯

మ. చదలుగా భారుణీరమగ్ని భవదాఙ్గ మూర్తిర్తివంప వె
య్యది యెట్లుండిన నీవె మూలము మహాఃప్రారంభమే

[నీది నీ

పదమెవ్వండు గనంగనోపు యచిలః బ్రహ్మస్వరూపుండై కై
పదునాల్గుంభవనంబులందెదుగదాప. 20

మ. నిను సర్వాత్ముడవందునో ఘృచ్చిపాఠీరాకరాత్ముండ పం
దునొ గర్వాంధజనాటవీ చటుల దృఢుండినటం చెంతునో
మునిహృద్యావసవిభాస విన్మూరితసంపూజ్యుండవంచెంతువా
వసనూయూరికి మేఘసుట్లగుమయాప. 21

మ. నిరతమ్ముక భవదప్రేషపద్మములు సంగతేవింపగాగోరు న
ద్యవనిస్థుల్ సహకానుల గురుగుణోధ్యుక్తప్రభాకానులం
దరు నీలోకమునక నసితూరిది సత్వైక్యకుంకమై జెన్న గుణ
మందై యలగారుదంతకునునాప. 22

మ. నినుధ్యానింపకయున్న దేమరణమానినై న్నధన్యుండునా
గనుకక నిశ్చలయోగమాలనొగి వీకన్నిచ్చి గతీంపవే
తనివింజెందని మోహజాలముల సద్దంతదగం చూల్చినీ
ననుకూలంబుగ దిద్దవేడెదను నాప. 23

మ. ధరవట్టాస్త్రసుజంబుకంబులటవినోదర్పించిమోయంగనా
తరివేందాంతన్మగేంద్రమందుజని నోత్కంఠాప్రిగర్జింపగా
సరిగెక ఫేరవముల్ నికుంజములకుకన్నా నావిదాధ్వంబులక
పరువెత్తక దలపూసదాహరి మహాప. 24

మ. కులముకబోవగ నొక్కనిక నిమవగా గూడుక సదా
[గ్రామమే
వలనక గావగతత్కులమ్ము విడునొప్పట్లక స్వదేశమ్మునో

మ లవంబుంబలెదాదలంచితసగ్రామంబొప్పుగావీడునోకే

వల మానాత్మనెరుంగవీడు సహమా ష. 2౫

మ. అచంబుల్ ధరినంతకంటె చరమల్ నంతందగ్గ బుద్ధిజీ
వచయంబుల్ నరులంతకంటె నధికుల్ • నధిష్టులౌ బో

[హ్మణుల్

రుచిజెంపొందుదురందు పండితులుసంస్కృత్యుల్ మహ

[కర్తలున్

బచరించందగు బ్రహ్మవాదులినాప. 2౬

కా. రంగత్తుంగంబరంగ సంగతపమౌ • కాశీన్ కృష్ణుల్ దాటిరె
భంగిగదాని గభీరమున్ గనిరితత్ప్రఖ్యాతి మందాద్రిజే
భంగమ్మున్ గనలేక యజ్ఞులు వ్యధల్ • వ్యధకంబుగా

[గాంతురా

భంగమ్ముల్ గని సంతసించు బుధులౌప. 2౭

మ. నరుడెన్నో భవముల్ గనన్ సుకృతియై • నన్ జెందు

[నత్సంగతిన్

నరుసన్ సాధనసంపదన్ మనసమౌ • భావించి తథ్యా

[నమన్

గురితోనాత్మ పంచారముంగని మహాకూసారసంసామున్
బరిహంసంబొనరించు చిద్భవతనాప. 2౮

మ. అరయన్ కర్మకులెల్లకర్మవిడరాదంచున్ మరిన్కర్మయో
గరహస్యాత్మకులెల్ల బ్రహ్మపరతత్త్వకర్మాభిజేయంగనాం
ఖ్యురతుల్ శ్రీదముననృసింహుటయనన్ గాలేదు భేదంబునా
పరమా యందరికొక్క కర్మమెటులాప. 2౯

మ. అరుదొజవున కాత్మసౌఖ్యపదమై కన్యంబేర్పడన్ జేతురున్
స్థిరమాకర్మవిధాన మంతవరకున్ సిద్ధంబు ముమ్మాటికిన్

పగగన్నిర్మల కర్మయోగవరమా • భ్యాసాత్ములుగా
[సాంఖ్యులుగా

వరుసంజెందు పథమృదొక్కటియేయాప. ౮౦

మ. తొలుతన్నీవు తమోగుణంబున నుపాధుల్ సర్వముల్
[జేసిని

స్తులివిక్షేపణశక్తి జీవకళనం • దుర్ వేలవేసిందియా
వలసీలోకములెల్ల నూపితివిగా • బ్రహ్మాండభాండాకృతిగా
బలెవిశ్వంభర నిన్నెరుంగ నెవడోప. ౮౧

మ. అలసిజీవచయంబు తత్తదుచితం • జారీతి నాకర్మలగా
లలిజేయవిహితంపు మాపములదాల్పులశక్తిక్లిచ్చిచికి
వలసాక్షిత్వమునంది పొందవెటనీ • భవ్యప్రభావంబునీ
బలమున్నీవయెరుంగు దాన్తిహరయాప. ౮౨

మ. గురువేలహ్మాయు విష్ణువుగా హరుమన • స్వాధార్థమండా
[ధృమగా

గురువేసత్యము నిత్యమున్నిగమవాఙ్గోవ్యంబువేద్యంబుగా
గురువేదేశము కాలమంతయు గలం • కుణ గొంకునిండేల
[యో

పరమాత్మా యతడివకావె గననాప॥ ౮౩

శా. నీపాదంబుల మ్రొక్కజూని కరిముల్ • నిన్జూచు నేత్రం
[బులుగా

నీపై న్యాయమునిల్చు నెమ్మనమునన్ • నీమాటపై కర్మముల్
నీపట్లజరియించు పాదయుగముల్ • నీస్నెంచువాగవ్యత్తిని
స్వాపంబౌబ్రతుకు సతంబొసంగుమాప॥ ౮౪

శా. ఓనాగేంద్రశయాన ఓకగధరా • యోసవ్య రుక్మాబరా
ఓనీరేజదళాక్ష యోనిరుపమా • యోనిగుణా యోహరీ

నానాస్థావర జంగమాత్మకనరా • జ్ఞానాబ్జ జంఝానిలా
ప్రాణేశాసుమనః ప్రబోధపరయాప॥ ౮౫

మ. ఇతరంబుల్ మదిదోచనీయక శుభానేక ప్రసక్తుల్ నుమం
త్రతపశ్చర్యబుజోన్నతిగలిగియంతాశాంతమాకారమై
సతహారంభమునన్ ద్యజాపగమన • స్సంబంధమాసత్తపో
వ్రతమౌ భక్తిజరింప నాయపడు చూప॥ ౮౬

మ. అస్మతంబాడన్ దైవభక్తిపరుడై యానంద సంయుక్తుడై
మనుకాలంబొకరీతి సత్కథలనే చుంబొప్పదాం బఱ్ఱుచున్
మనసంబున్ స్మరణంబు బూనినయెడన్ • మాన్యండగున్
[దానన్

బసవన్ బాడవెయ్యన్ తోన్లెపుడా ప॥ ౮౭

మ. నిచనన్మక్తి ఫలప్రదాయకునిగా • నీచేజగత్సాండబాం
డనికేతన్మనిగా నీజేశహరివం • ద్య ప్రాభవోపేతుగా
గనునేర్చున్ దయచేయుమోయనఘ నీకల్యాణమూర్తి
[స్మరిం

పని జన్మంబును కాలమున్ నృథలెయా ప॥ ౮౮

మ. భళికేనీకృపలేక సంస్మృతిమహా • వారాశిదిగావ్యైతమై
దత్తమైపర్వవశంబు గాక దనునం • తన్ గాగ్గగాఢేయనే
తేలివించుందునె పంచవింశతికుంభ భక్తి బ్రహ్మజ్ఞానతో
బలితంపున్ కలమూనడేని సతమా ప॥ ౮౯

మ. కరముల్ సీత్రతిమాధిపూజనముచే • కాయంబు సాష్టాంగము
ర్వరదేవావళికి బ్రణామమిడుటన్ • వధిల్లపాదంబులున్
నిరతంబున్ గృహసేయుమెప్పుడును నాప॥ ౯౦

మ. ధరదేహేంద్రియ సన్మనః పవనది • త్తంబుగన నేనుగా
నరయన్ సత్యము జ్ఞానమున్ ప్రయముబ్రహ్మం బేనులయ్యెధమే

పరగన్నేననిబల్కుజూచెడియహంబ్రహ్మహూస్మివాక్యంబుదా
బరగుణ జూదగ నాయజుశ్రుతిని యాప. ౯౦

మ. విమల త్వం పదవాచ్య జీవుడవు నీవీ తత్పరబ్రహ్మమే
సమరంగా నసి వాక్యమైతివటునీ యుచ్చాచ్ఛభావంబుదే
వ మరుశ్మోనివరా ప్రమేయ పరమప్రాశస్త్యమా నీవె త
త్వమనీ వాక్యము సామవేదవిధ మాప. ౯౧

మ. ఎవరానందమయుండటంచుమదినిన్నెంచంగఁగాకింతురో
యెవరీసర్వ చరాచరాత్మక జగంబీవంచు లో నెంతురో
యెవరే కర్మచయంబు బ్రహ్మమనియెంతే నిష్ప్రణావింతురో
భవదాంతర్యులటన్న వారెగద యాప. ౯౨

మ. ఛత్రాందోళికచామరాదులసెబాసంచుకదగంచాల్పులో
కత్రాణార్థులు భూపతుల్ జనిరి యాకాశాదులే మిధ్యలీ
చిత్త్రంబెవ్వడెరుగు సద్బుధగణ యశ్రీమూలకందంబు స
త్పాత్రంబుంగద నీవిలాసము మహాప. ౯౩

శా. భక్తాగ్రేసరులెందరిం దయను బ్రోవంజూచియున్నావో స
ద్భక్తీకూర్చి యనుగ్రహించుము నుధా యధారాసువా

ద్భాటి సం

నక్తుంగోబాసగించవేగ పమమేసందేహమున్ లేక స

ద్భక్తీక నిన్నునుతింతు పద్యముల నాప. ౯౪

మ. తన చారాసుతులన్ భరింపఁగనుచుక యాస్యంబుపై
గోర్చి భూ

ధనమన్నక కడునీప్పితంబు పశుసంతానంబుపైగాంక్ష జీ

వనమన్నక కుణభంగుర మృహహ యావాక్యాల్లిదా

టించు పా

వనమూరీ సకలా ర్థి సంహరణ యాప. ౯౫

మ. ఇలదారిద్ర్యనకెట్టి దారువులిక్షాఁగిం పొందజన్గించునే
కల ధన్యస్మదు భోజనఁబయిన ప్రశంసేరి జన్గింపదా
వలనంజూచిన కష్టమందె సుఖమివాన్వర్త నివహించినకా
జలుసౌఖ్యంబులు కష్టమందిమును నాప. ౯౭

మ. అతితర్కంబున బుద్ధిచంచలమగుకా యధ్వర్యముల్
[భిన్నముల్
గతియాధీదులమాగకమెన్నటికి నిశ్చలమై నతదృష్టినికా
జతురుండై తనకాలముం గడపుచో సాయుజ్యమి

[నేర్చువో

పతితుండై న భవత్క్రమంగనడె యాప. ౯౮

మ. ఒకనూరేనినినుకా స్మరింపనిజనుం యూహింపనొశేభవ
త్ప్రకటానర్గళ నిర్గళ ద్విమలశుం యధ్వర్య దివ్యప్రభా
పికచస్సార సురాపగాఘమఘనగా విహృతభంగాకృతీ
భవుకంబౌ తవ పాదకంజముల నాప॥ ౯౯

మ. తపముల్ జేయుదమన్న దీరిదు నదా యధ్వర్యసంబునుంగోరజే
జవమన్నంబని బూనదీమనము న తానంగత్యముంజేయదే
నెవమెన్నద్దగునంచు జేకొనును నీ నేస్తుంబుమప్పించిగా
వ పరాకేలర పాపభీకర మహాప॥ ౧౦౦

మ. ధరపుతుల్ జనియింప ముక్తిదొరకకా యధ్వర్యహానందురీ
నరులందెవ్వరి కెప్పుడో సుతులగ న్నక ముక్తిచేకూరెనే
యరుదానియ్యది జ్ఞానపుత్రుడొదవకా న్యాయ్యంబుగా
[నబ్బునా

పరమజ్ఞాన సుధాభిజేర్చునను నాప॥ ౧౦౧

మ. ధరభస్మాసురు డీశుగోరతపము యధ్వర్యచక్రతో జేయగా
పరమితేదహరుండు హస్తమిడనె వ్వందెన భస్మంబుగా

వరసిద్ధింగన నీశుమ స్తకముపై • వాహనాగేల్వట్ట వ

త్వోమూమవ్వుని బూదిసేనితిమహా ప॥ ౧౦౨

మ. ఒకవార్తన్ విసమోదమానపుడె నీరొక్కంట భేదముకొం
డొకనల్లాపము విన్న శాంతమును నింకొక్కంటనా బాధకం
బొకవేళందగునత్ప్రమాదమటదా • నెందున్ మతిభంశమీ
వకదా వీనిహరింపజేయుదు మహా ప॥ ౧౦౩

మ. కననింపై యసమానమై యమృతమై • కల్యాణసంధాయమై
వినుతింపందగి చిన్తనంబును సుఖా • విర్భావ విఖ్యాతమై
జనునీధ్యాసము సమృదులులకనై • జం బద్ధికాదేదినా
పంజేయుగలకర్త లెన్వరిక నాప॥ ౧౦౪

శా. భక్తాగ్రేసరు లెందరింకయును బోగ్రహణాచియున్నావొస
ద్యోక్తాగూర్చి యనుగ్రహింపుము సదా • వాగ్ధాటిలో
[నన్నునొ
సక్తుంగా బొసగింపవేగ పను మీ • సందేహములైక స
దృక్తిన్నిన్ను సుతింతు పద్యమల నాప॥ ౧౦౫

మ. పరగళదుందుభి వత్సరంబున సనున్ • పద్మాళితోవేడగా
కరమూహస్వయింపజేసి తుదగళగా • జూచియాయేటనే
బరగళకార్తిక శుద్ధపూర్ణిమనునా • పద్యంబులగ గొంటివో
పరమాత్మా నినుగొల్చెదక సతము నాప॥ ౧౦౬

శా. అపద్బాంధవ నీదుకీర్తి సఫలం • పొనట్లు నన్నాదుకో
లోపాలోపము లెంచకీకృతిదయా • భుంజై న నీకిచ్చితి
కాపాడంగలవాడ వీవెకదనే • గామింప నోర్కులక
పాపాభీల దవానలాయ విరళాప॥ ౧౦౭

లక్షణగ్రంథములు

—:0:—

1. అహలబల పండితయమను కవిశిరోభూషణము.

సంస్కృతవ్యాఖ్యకు సమగ్రమగు తెలుగు 2-0-0

2. సర్వలక్షణసాక్షిసంగ్రహము కూచిమంచి తిమ్మకవి 0-

3. అంధ్రచంద్రాలోకము. అడిదముసూరకవి తెని
గించును జయదేవకవి విరచిత సంస్కృత చంద్రా
లోకమునకు సరిచేసి ప్రచురింపబడినది. 0-6

4. కాగడా. శబ్దరత్నము కాశీభట్ల బ్రహ్మయ్యశాస్త్రి. 0-2-

5. అంధ్రసాహిత్యదర్పణము
ఉపన్యాసోపయుక్తవిషయిక దర్పణము. 1-4-0

నందిరాజు చలపతిరావు.

6. బాలసాహిత్యము. ఛందోలక్షణము. 0-4-0
నందిరాజు చలపతిరావు.

పయివిలాసము:—ప్రొప్రయిటరు, మంజువాణి ముద్రాక్షరశాల
ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

